

Om ekonomiska styrmedel för en mer cirkulär ekonomi (2024:67)

Sammanfattning (SKR:s sammanfattande ställningstaganden)

För kommunernas del har åtgärder inom avfallsområdet stor betydelse. Ambitionsökningar inom avfallsverksamheten som beredningen diskuterar är kostnadsdrivande för kommunerna och de kommer att resultera i höjda taxor för avfallskollektivet, om inte finansieringen särskilt beaktas utifrån en svensk kontext. SKR bedömer att kommunerna behöver få full kostnadstäckning vid ambitionsökningar. I annat fall skickas notan för ambitionsökningen vidare till avfallskollektivet.

SKR anser att ambitionsökningar inom avfallsverksamheten ofta är åtgärder som kommer för sent i produktcykeln. Ekonomiska styrmedel behöver i första hand användas till att åstadkomma förändringar i produktcykelns tidigaste delar. Åtgärder i design- och materialvalsfasen kan exempelvis minska behovet av återvinning eller göra den processen enklare. SKR anser särskilt att ett ökat producentansvar, exempelvis för fler produktgrupper, är en nyckel till en lyckad omställning till en mer cirkulär ekonomi. Producenten behöver göra mer för att underlätta för senare skeden i produktcykeln och ska också ta ökat ansvar för de negativa externaliteter de orsakar genom att betala för dessa.

SKR vill lyfta fram betydelsen av att Sverige försöker göra förflyttningen mot en mer cirkulär ekonomi tillsammans med andra länder. I annat fall riskerar Sverige få en konkurrensnackdel gentemot andra länder samtidigt som klimatnyttan blir begränsad. Att gå alltför hårt fram kring ekonomiska styrmedel jämfört med andra länder kan innebära att företag flyttar sin verksamhet till länder med mindre restriktiva klimatregleringar. Det kan skada tillväxten, jobb-skapandet och välfärden i Sverige och flyttar bara de negativa konsekvenserna av produktionen till andra länder. Av samma anledning är det också viktigt att exempelvis framtida EU-gemensamma ekonomiska styrmedel inte överimplementeras i Sverige.

Det är också viktigt att de ekonomiska styrmedel som implementeras hittar rätt i en svensk kontext så att de inte resulterar i oönskade bieffekter. Sådana kan vara svåra att förutse och därför är det viktigt att en ordentlig

konsekvensanalys görs innan eventuellt införande av nya styrmedel. De styrmedel som sätts in måste ses i en kontext av all reglering och beskattning som redan finns. Många små regleringar kan tillsammans ge stora effekter.

Ekonomisk tillväxt är helt avgörande för kommuner och regioners möjlighet att bedriva sina verksamheter. Därtill är det viktigt att insatserna som görs är effektiva, dvs att nyttan står i proportion till kostnaden. Därför anser SKR att det är särskilt viktigt att belysa konsekvenserna för den ekonomiska tillväxten innan eventuella ekonomiska styrmedel införs.

Allmänna synpunkter

SKR anser att ekonomiska styrmedel är en viktig del i att ställa om samhället mot en mer cirkulär ekonomi. SKR anser att beredningen valt ut relevanta områden att fokusera på utifrån att ekonomiska styrmedel har potential att göra betydande klimatnytta i dessa.

Sveriges Kommuner och Regioner

Anders Henriksson
Ordförande